

Marek Bednarek, Stanisław Pazda

Wrocław - Muchobór Wielki. Stanowisko C

Informator Archeologiczny : badania 18, 113-114

1984

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

stała część /97,5% to fr. ceramiki siwej. Zasoł form, a także niektóre cechy technologiczne obu grup ceramiki pozwalają datować rozpoznaną część osady na achiłowy okres trwania kultury przeworskiej, być może IV-IV/V w. n. w.

2. Okres wczesnego średniowiecza /faza E/, średniowiecze I czasy nowożytnie - 3 obiekty, ok. 1.400 fr. ceramiki, żelazny grót bełtu kuszy, fragmenty kafla. Te grupy znalezisk należy łączyć ze znajdującym się w bezpośrednim sąsiedztwie średniowiecznym grodzkiem stożkowym /stanowisko 1/.
3. Najstarsze fazy zaosiedlenia stanowiska poświadczane są przez kilka drobnych fragmentów ceramiki ludności kultury łużyckiej oraz - bez klasyfikacji kulturowej - kilka artefaktów krzemiennych i fragment domniemanego toporka kamiennego.

Ze względu na rangę stanowiska - w rejonie sondażu I należy liczyć się z obecnością dalszych obiektów produkcyjnych, w tym co najmniej jednego pieca do wypalania ceramiki siwej - badania wykopaliskowe powinny być kontynuowane.

WOLA RANIŻOWSKA
woj. rzeszowski
Stanowisko 17

Muzeum Okręgowe
w Rzeszowie

Badania prowadziły mgr mgr Anna Barłowska, Joanna Podgórska-Czopek i Sylweaster Czopek /autor sprawozdania/. Finansowało Muzeum Okręgowe w Rzeszowie. Pierwszy sezon badań. Osada kultury przeworskiej z wczesnego okresu wpływów rzymskich oraz ślady osadnictwa mezołitycznego.

Stanowisko zostało odkryte w czasie badań powierzchniowych AZP w 1984 roku. Jest ono w znacznej części zniszczone przez prace ziemne związane z budową zbiornika wodnego Maziarnia-Steca na rzece Łęg. Położone jest ono w przysiółku Steca, po lewej stronie rzeki Łęg /stanowisko dochodzi prawie do samej rzeki/ i po lewej stronie drogi z Woli Raniżowskiej do Steca /ok. 300 m/. Zajmuje ono piaszczysty stok doliny Łęga.

Badaniami ratowniczo-rozpoznawczymi objęto ok. 16 m² powierzchni stanowiska. Pod warstwą /20 cm/ humusu zalegała warstwa czystego piasku /miąższość 35-40 cm/, dopiero po nią znajdowała się właściwa warstwa kulturowa /miąższość do 70 cm/. Całec stanowi czysty piasek. W warstwie kulturowej wystąpiła dość licznie ceramika kultury przeworskiej oraz pojedyncze wytwory krzemienne związane z wczesniejszym osadnictwem mezołitycznym. Odkryto 2 obiekty, z których 1 wyeksplorowano całkowicie /był on w części zniszczony, interpretować go można jako półziemiankę/, a drugi tylko w części. Materiał ceramiczny z warstwy I obiektów jest dość jednolity kulturowo i chronologicznie - kultura przeworska z wczesnego okresu wpływów rzymskich /faza B2 i B2/C3?/. Na uwagę zasługują: naczynie miniaturowe oraz silnie skorodowany przedmiot żelazny, prawdopodobnie grót.

Dokumentację i materiały z badań złożono w Muzeum Okręgowym w Rzeszowie.

Ze względu na zagrożenie zaniechaniem stanowiska, badania powinny być kontynuowane.

WROCLAW-MUCHOBOR WIELKI
Stanowisko C

Wojewódzki Ośrodek
Archeologiczno-Konserwatorski
we Wrocławiu

Badania prowadzi mgr Marek Bednarek. Konsultował doc. dr hab. Stanisław Pazda. Finansował WOAK. Pierwszy sezon badań. Osada ludności kultur łużyckiej, przeworskiej i z wczesnego średniowiecza oraz ślady osadnictwa kultury pucharów lejkowatych.

Badania miały charakter rozpoznawczy. Stanowisko położone jest na stoku terasy rzeczki Kasiny, ok. 200 m od ujścia jej do rzeki Ślęzy. Wykopami objęto południowo-wschodnią część stanowiska w pobliżu ul. Granicznej. Założono dwa wykopy: I/84 o wymiarach 10 x 1 m, II/84 o wymiarach 10 x 10 m.

Wykop I/84 - warstwa kulturowa pojawiła się na głębokości ok. 85 cm, nad nią zalegała warstwa ziemi nanieśiona przy regulacji rzeczki Kasiny. Warstwa kulturowa o miąższości 15-25 cm, zawierała dużą ilość przemieszanego materiału zabytkowego, na który składały się fragmenty naczyń, kości zwierzęce oraz dwa fragmenty żaren. Na szczególną uwagę zasługują znaleziony tu amulet w kształcie głowy końskiej.

Wykop II/84 - w wykopie tym o pow. 100 m² pod warstwą orną odkryto 7 pieców hutniczych, 19 jam postupowych, z których 8-9 można związać z budynkiem kamiennym o konstrukcji nośnej ścian słupowej oraz 1 palenisko. Budynek należał do ludności kultury przeworskiej, wymiary jego wynosiły 2,4 x 4,6 m, był on zorientowany po linii N-S. W kilkucentymetrowej warstwie kulturowej znaleziono niewielką ilość fragmentów naczyń oraz 1 przęślik. W południowo-zachodnim narożniku wystąpiły liczne węgielki drzewne /palenisko?/.

Wśród pieców hutniczych na uwagę zasługują dymarka nr 4 oraz dymarka nr 7. W pierwszej w ścianie bocznej stwierdzono dwa, blisko siebie położone, otwory dmuchowe, w drugiej natomiast, na dnie zachowały się dwa duże fragmenty naczyń, które pozwalają datować dymarki. Budynek oraz dymarki możemy datować, na podstawie ceramiki, na fałc S₁ okresu rzymskiego.

W warstwie oonej o grubości 40 cm znaleziono 1 fragment naczyń z kultury pucharów lejkowatych, fragmenty naczyń oraz szpilę brązową z kultury lużyckiej, fragment naczyń z późnego okresu rzymskiego i okresu wędrówek ludów oraz ceramikę wczesnośredniowieczną.

Z uwagi na zagrożenie stanowiska przez inwestycje komunalne, uważa się za celowe kontynuowanie badań w latach następnych.

Materiały do czasu opracowania znajdują się w Katedrze Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego.

ZAPOWIEDNIA, gm. Pызdry
woj. konińskie
Stanowisko 3

Muzeum Okręgowe
w Koninie

Badania prowadził mgr Mirosław Ciesielski. Finansowało Muzeum Okręgowe w Koninie. Trzeci sezon badań, Cmentarzysko ludności kultury przeworskiej z okresu wpływów rzymskich.

Zbadano obszar 3,5 ara, na którym odsłonięto 23 groby (18 popielnicowych, 5 jamowych, 2 nieokreślone ze względu na znaczne zniszczenie) oraz 11 obiektów stanowiących ślady cmentarzyska warstwowego [?]. Wykop w części zachodniej potwierdził wnioski z sezonu 1983 o występowaniu tutaj tylko ubogich grobów jamowych. Widoczne jest również znaczne rozrzedzenie w ich występowaniu i brak warstwy humusu pierwotnego bardzo dobrze czytelnej na pozostałym obszarze cmentarzyska. Uchwycono ślady cmentarzyska warstwowego, zalegającego nad humusem pierwotnym, spod którego pochodziła większość odkrytych do tej pory grobów. Odkryte ślady to nieregularne plamy przepalonego, pomarańczowego piasku i spalenizny, w przekroju z reguły soczewkowane, różnej wielkości, zawierające materiał kostny, ceramikę rozdrobnioną oraz przedmioty metalowe. W warstwach tych zalegały również groby popielnicowe. Z cmentarzyska warstwowego pochodzi zachowane w ok. 3/4 całości naczynie typu "terra sigillata". Wstępnie należy datować cmentarzysko warstwowe na fazę C₁.

Cmentarzysko z okresu B₂, B₂/C₁ reprezentowane jest tylko przez 3 groby popielnicowe. Dwa z nich zawierają w swoim wyposażeniu miecze, przy czym grób 66 znajdował się w czworokątnej obstawie z 6 dużych gładów narzutowych, pośrodku której znajdowała się stela również z narzutowego gładu, obok której znajdował się grób. Miecz znaleziony w tym grobie, długości 52 cm posiada ostrze szerokości 2,8 cm. Poza tym na wyposażeniu grobu składają się dwa groty, sprzączka półkolistą, zapinka z grzebykiem na główce, nożyce, nóż, okucie oraz ceramika. Cmentarzysko jest dwufazowe. Pierwszą fazę należy wiązać z B₂ i B₂/C₁. Druga faza - cmentarzysko warstwowe, stratygraficznie nad humusem pierwotnym /związany z użytkowaniem cmentarzyska w pierwszej fazie/ przypada na okres późnorzymski /C₁/?

Dokumentacja i materiały znajdują się w Muzeum Okręgowym w Koninie.

Badania będą kontynuowane.

ZAWADA, gm. Tarnów
woj. tarnowskie

patrz
wczesne średniowiecze

ZDZARÓW
woj. skierniewickie
Stanowisko I

Państwowe Muzeum Archeologiczne

Badania prowadził mgr Zbigniew Nowakowski przy współpracy dr Katarzyny Czarneckiej i mgr. Jacka Andrzejewskiego, pod merytorycznym kierownictwem dr Teresy Dąbrowskiej. Badania finansowało PMA. Drugi sezon badań, Cmentarzysko kultury przeworskiej z późnego okresu wpływów rzymskich i wędrówek ludów.

Na powierzchni 201,5 m² odsłonięto 30 pochówków ciałopalnych (3 popielnicowe, 26 jamowych i 1 zniszczony), 8 innych obiektów oraz częściowo zniszczony pochówek szkieletowy z okresu II wojny światowej. Kilka-ście grobów zachowało się tylko w części przydanej. Wyposażenie pochówków - bez względu na zniszczenie - było bardzo ubogie; często ograniczało się do kilku fragmentów ceramiki. Niekiedy w grobie znajdowały się tylko drobne kości. Większość grobów określono ogólnie na późny okres rzymski. Fragment grzebienia kościanego jednowarstwowego /ob. VII/ i nit żelazny od takiegoż /gr. 45/ określają dolną granicę zbadanej części cmentarzyska na przelom wczesnego i późnego okresu rzymskiego. Górną zaś granicę określają: szklany paciorek z pionowymi karbowaniami /gr. 36/ i luźno znaleziony fr. srebrnej zapinki z trzema sprętynkami. Jest nią przelom późnego okresu rzymskiego i wędrówek ludów. W gr. 40 obok żelaznej zapinki A, 158 wystąpił żelazny przedmiot ze schematycznym wyobrażeniem twarzy ludzkiej [?]. Wśród ceramiki na uwagę zasługuje toczona popielnica z gr. 35. Z ob. VI pochodzi fr. naczyń z malowanym na ceglonym tle szarym ornamentem linii falistej i prostej. W kilku grobach znaleziono fr. naczyń szklanych i stopionych paciorków. Z gr. 39 i 47 pochodzą stela kamienne /ostatnia częściowo obrabiona/. Wokół gr. 36a stwierdzono ślady konstrukcji [? / drewnianej. Największe stanowisko z pozostałości bruku /ob. V/ zostały "umocnione" małymi otoczkami. W kilku grobach stwierdzono fr. ceramiki neolitycznej. Ob. IV należy do kultury grobów klozowych.

Materiały zostały złożone w PMA.

Przewidywana jest kontynuacja badań.